

ÇALIŞAN ANNELER ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME*

Aylin AKYOL**

ÖZ

Bu çalışmanın amacı 1992-2019 yıllarında uluslararası alanyazında çalışan anneler konusundaki araştırmaları inceleyerek mevcut durum değerlendirmesi yapmaktır. Çalışmada derleme makale türü benimsenerek alanyazın taraması yapılmakta ve doküman incelemesi yöntemi kullanılmaktadır. Çalışma kapsamında elektronik veri tabanlarından (ScienceDirect, Ebsco, Emerald, JSTOR) ‘annelik’, ‘çalışan anneler’ anahtar kelimeleriyle yapılan alanyazın taramasında ulaşılan 51 makale değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmalar yazarları, yayın yılı, yayınlandığı dergi, kullanılan araştırma yöntemi ve inceleme konuları açısından incelenerek kronolojik şekilde (1992-2019) tablo ile açıklanmaktadır. Çalışma sonucunda incelenen makaleler kapsamında en sık 2011, 2012 ve 2014 yıllarında makale yayınlandığı görülmektedir. Makalelerin yayınlandığı dergiler, Journal of Marriage and Family, Gender & Society, Women’s Studies International Forum, International Journal of Sociology and Social Policy şeklinde olmaktadır. Makaleler sıklıkla nicel ve nitel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. İncelenen makaleler araştırma konuları bakımından ise çeşitlenmektedir. Ayrıca çalışmada, R programlama kullanılarak bibliyometrik analiz yapılması gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma ileriki uygulamalı ve teorik çalışmalara temel oluşturma potansiyeli taşımaktadır. Çalışan anneler konusunda sosyal bilimler alanında sosyoloji gibi farklı disiplinlerde ulusal alanyazına ilişkin oldukça araştırma bulunmakla birlikte, özellikle işletmecilik konularına yönelik daha fazla sayıda araştırma yapılma ihtiyacı olduğu ortaya çıkmaktadır. İleriki araştırmaların çalışan annelerle ilgili farklı konulara odaklanması ve farklı araştırma yöntemleri kullanarak alanyazını zenginleştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Annelik, çalışan anneler, alanyazın taraması.

A REVIEW OF WORKING MOTHERS RESEARCH

ABSTRACT

This paper aims to analyze research on working mothers in international literature from 1992 to 2019, employing literature and document review methods. It evaluates 51 articles, selected using the keywords "motherhood" and "working mothers" from electronic databases. The analysis includes authorship, publication year, journal, research method, and topics, presented in a chronological table. Most articles were published in 2011, 2012, and 2014, predominantly in journals like the Journal of Marriage and Family, Gender & Society, and the Women’s Studies International Forum. Quantitative and qualitative methods are the most common research approaches. The study reveals a diversity of topics and suggests that while there is substantial research in sociology on working mothers, more focused studies in business management using R programming are needed. Future research should diversify topics and methods to enrich the literature on working mothers.

Keywords: Motherhood, working mothers, literature review.

GİRİŞ

Günümüz rekabetçi iş ortamında kadınların istihdama katılımında yaşanan artışla birlikte çalışan kadınların iş yaşamının gerekli niteliklerini taşıması beklenmektedir. Örgütsel yaşamda kadınlar örgütlerin düzenli işleyişini bozan kişiler olarak ifade edilebilmektedir. (Ayyıldız-Ünnü, 2015: 238). Örgütsel yaşamdaki teori ve davranış alanlarında toplumdaki farklı güç ilişkileri sebebiyle kadınların çalışma deneyimlerinin erkeklerden farklı olabileceği dikkate alınmamıştır (Burrell ve Hearn, 1989).

* Bu çalışma 03-05 Eylül 2020 tarihlerinde 28. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresinde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, aylin-akyol@hotmail.com, aakyol@adiyaman.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2700-5111>

Ataerkil toplumsal yapıda kadına toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında atfedilen çocuk bakımı ve yetiştirilmesi sorumluluğu çalışma yaşamında kadının ilerlemesi ve fırsatlara ulaşması açısından dezavantaj oluşturmaktadır. Biyolojik anlamda kadının sahip olduğu annelik özelliğinin yanısıra toplumsal cinsiyet temelinde annelik görev ve sorumluluklarının çoğunlukla kadına bırakılması anneliği ileri yaşlara ertelemeye ve çalışan annelerin çeşitli sorunlar yaşamasına neden olmaktadır. İş ve aile yaşamının bütüncül doğası ve birbirlerini olumlu veya olumsuz biçimde etkilemesi konunun önemini göstermektedir. Kurumların annelik sürecinde kadın çalışanlar için pozitif ayrımcılık olarak nitelendirilen esneklik, doğum ve süt izinleri gibi alternatif uygulamalar getirmesine rağmen uygulama ve düzenlemelerin yetersiz olduğu ve kadın çalışanlar için yeni politika düzenlemelerine ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Çalışan anneler işyerinde çeşitli sorun ve zorluklar yaşamaktadır. Nüfusun çoğunluğu tarafından anne ve babalık yapmak kadın ve erkek tarafından eşit olarak sorgulanmaksızın kabul edildiği sürece çalışan kadınların karşılaştıkları sorunlar devam edecektir. Kadınların erkeklere nazaran çalışma yaşamı fırsatları açısından dezavantajlı durumları yaşamın bir olgusu olarak devam edecektir. Kadınlar hem ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak istemekte ve buna ihtiyaç duymakta hem de çocuklarına annelik yapmak istemektedir. Erkeklerin tutumlarını değiştirmek zor olacağı için çalışan annelere yönelik daha çok esneklik gibi pozitif ayrımcılık olarak nitelendirilen uygulamalarla sorunlara çözüm üretilebilecektir (Giddens, 2012: 258).

Bu araştırmanın amacı 1992-2019 yılları arasında çalışan annelerle ilgili araştırmaların elektronik veri tabanlarından (ScienceDirect, Ebsco, Emerald, JSTOR) ‘‘annelik’’ ve ‘‘çalışan anneler’’ (working mother) anahtar kelimeleriyle yapılan alanyazın tarama yöntemi ile derlenerek incelenmesi ve durum değerlendirmesi yapılmasıdır. Bu konunun incelenme nedeni Türkiye’de çalışan anneler konusunda alanyazındaki boşluğun giderilmesidir. Çalışmanın, çalışan anneler konusunda araştırmacılara ve ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma ayrıca Türkiye’de ileride yapılabilecek uygulamalı ve teorik çalışmalara temel oluşturma potansiyeli taşımaktadır. Çalışma, çalışan annelerin deneyimlerine dikkati çekmek açısından da önemli olmaktadır.

Bu bağlamda çalışmanın ilerleyen bölümlerinde öncelikle ilişkili literatürden bahsedilmekte, sonrasında araştırmanın yöntemi ve bulgularına değinilmekte ve son olarak araştırma sonuçları açıklanarak değerlendirme yapılmakta ve öneriler geliştirilmektedir.

ALANYAZIN TARAMASI

Annelik, annelik yapma eyleminin deneyimlendiği bağlamda açıklanmaktadır. Sosyo-kültürel ve tarihsel açıdan uygulama ve idealler değişse de temel görev aynı kalmaktadır. Bu görev çocuk yetiştirme işini mantıksal ve ilişkisel biçimde yerine getirmektir (Arendell, 2000: 1192). Annelik kelime olarak 19. Yüzyıl ortalarında anneyi karakterize eden davranışların somut biçimde ortaya çıkmasıyla kullanılmaya başlanmıştır (Seçer, 2010: 15).

Günümüzde annelik genelde kadının gelişim sürecinde üstlendiği belirgin bir görev veya gelişimde önemli bir aşama ve kimliğiyle ilişkili olurken (Phoenix ve Woollett, 1991) aynı zamanda kendine bağımlı bir çocuğun bakımından birincil derece sorumlu olan belirli bir rol pozisyonu olarak da değerlendirilebilmektedir (Ridgeway ve Correll, 2004: 684). Birey anne olmakla birlikte daha sorumluluk sahibi davranışlar sergileyerek yetişkinlik düzeyine ulaşmakta ve bireyin statüsü yükselmektedir (Bailey, 1999: 339).

Kuramsal çerçevede çalışan anneler konusu kadının üstlendiği çalışan ve annelik rolleri kapsamında sosyal rol teorisi ile açıklanabilmektedir. Toplumsal cinsiyete dayalı olarak kadına ve erkeğe verilen roller, Eagly ve Steffen’in (1984: 735) *sosyal rol teorisine* göre, kadınlar çoğunlukla çocuk bakma, büyüme ve besleme konularıyla ilişkili olarak kalıp yargılarla ele alınmaktadır. Cinsiyete dayalı kalıp yargılarda kadınlara yönelik daha toplumsal, özverili, ilgili aynı zamanda daha düşük özgüvenli ve uzmanlık motivasyonunun daha az olduğu şeklinde inançlar bulunmaktadır. Bu inanışlar, kadın ve erkeğin farklı sosyal rollere sahip olduğu algısından kaynaklanmaktadır. Kadınlar ev hanımı mesleği gibi daha düşük statülü ve daha az yetki gerektiren pozisyonlar için uygun görülme ve erkeklere kıyasla ücretli işgücü istihdamına katılma konusunda daha az uygun görülmektedir (Eagly ve Steffen, 1984: 735).

Toplumda kadın ve erkeğe cinsiyet rollerini oluşturan belli özellikler atfedilmektedir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini oluşturan dişil ve eril özellikler Bacacı-Varoğlu (2007: 399) tarafından Tablo 1’deki gibi belirtilmektedir.

Tablo 1. Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini oluşturan dişil ve eril özellikler

Kadının dişil özellikleri	Erkeğin eril özellikleri
Pasiflik	Aktiflik
Bağımlılık	Bağımsızlık
Şefkat	Rasyonellik (akılcılık)
Merhamet	Denetim altında bulundurma
Empati	Üstünlük kurma
Duygusallık	Saldırıcılık
Besleyicilik	Hırs
Duyarlılık	Bireycilik
Yardımsızlık	Rekabet

* Bacacı-Varoğlu, D. (2007). Örgütsel yaşamda toplumsal cinsiyet rolleri. In S. Güney (Ed.), *Yönetim ve organizasyon*, (p.399). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Toplumsal cinsiyet farklılıklarını anlamada cinsiyet rollerinin toplumsallaşmasıyla ilgili yaklaşımlar önem taşımaktadır. Bu yaklaşıma göre, birey biyolojik cinsiyeti doğuştan getirirken, toplumsal cinsiyeti sonradan öğrenmektedir. Çeşitli toplumsallaşma araçları ile kurulan ilişkilerde cinsiyete uygunluk gösteren toplumsal norm ve beklentiler içselleştirilmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyete dayalı farklılıklar biyolojik olarak belirlenmemekte, kültürel olarak üretilmektedir. Yaklaşıma göre toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin nedeni, erkek ve kadınların farklı rollere göre toplumsallaştırılmalarıdır (Giddens, 2012: 506). Cinsiyete dayalı iş bölümü ev ve işyerinde eşitsiz şekilde devam etmektedir. Kadınlar ev işi ve çocuk bakımı ile ilgilenirken, erkekler işgücü piyasası içinde çalışmaktadır. Ailenin birincil ekonomik gelir sağlayıcısı olarak babalar görülmektedir (Duncan vd., 2003: 323).

Nancy Chodorow’un (1978: 11) görüşünde cinsiyete dayalı iş bölümünün temelinde kadınların anneliği yer almaktadır. Annelik rolü, kadınların yaşantısı, kadınlar hakkında ideolojiler, erkeklik ve cinsel eşitsizliğin sürekli üretilmesi ve işgücünün belli türlerinin üretilmesi konularında önemli etkilere sahiptir. Annelik sadece çocuk sahibi olmak değil, çocuğun bakımı ve sosyalleşmesinde rol oynayan kişi konumundadır. Chodorow’un görüşünde, kadınlık “doğal” bir üründür, verilidir ve kolay elde edilmektedir. Erkeklik ise, aksine “kültürel” bir üründür ve kazanılmaktadır. Bu süreç, kadınların ve erkeklerin farklı ilişki deneyimleri yaşamaları anlamına gelmektedir (Erdoğan, 2008: 79).

Çalışan anneler aynı zamanda üstlendikleri kadın ve annelik rolleri ile iş-aile çatışması yaşayabilmektedir. Bu kapsamda Greenhaus & Beutell (1985: 77), *iş-aile çatışması teorisine* göre, iş-aile çatışması bir tür inter-rol çatışması olmaktadır. Teoriye göre, iş ve aile yaşamından kaynaklanan baskılar birbiriyle uyuşmamakta, bu nedenle çalışan anneler iş ve aile hayatı arasında bir çatışma yaşamaktadır. Kadınlar çalışmaya başladığında, annelik rolleri gittikçe zorlaşmaktadır. Alanyazında iş-aile çatışması üç şekilde açıklanmaktadır: a) zamana dayalı çatışma, b) gerilime dayalı çatışma, c) davranışa dayalı çatışma. İlk olarak, zamana dayalı iş-aile çatışmalarında birey bir role zaman ayırırken diğer rolün gerçekleştirilmesi engellenmektedir. İkinci olarak, gerilim temelli iş-aile çatışmaları rol oynama sürecinde ortaya çıkar, bir rol gerilimi diğer role aktarılmaktadır. Son olarak, bir rolün gerektirdiği davranışlar diğer roldeki davranışların beklentileriyle bağdaşmadığında davranış temelli çatışmalar ortaya çıkmaktadır (Greenhaus & Beutell, 1985: 77). Nitekim alanyazındaki araştırmalar da kadınların çalışan rolleri ile geleneksel aile rolleri arasında sürekli bir rol çatışması yaşadığını belirtmektedir (Balogun, 2019: 14224; Blossfeld & Jaenichen, 1992: 304; Hagelskamp et al., 2011: 349; Peterson & Gerson, 1992: 535).

Çalışan anneler yoğun annelik ideolojilerine (iyi annelik) de uymaya çalışmaktadır. Hays’a (1996)

göre yoğun annelik; tamamen çocuk odaklı, özel, duygusalı gerektiren ve zaman alıcı bir kavramı ifade etmektedir. Bu ideoloji kapsamında anne kendini çocuğuna adamakta, kendi istek ve ihtiyaçlarını ikinci plana atarak iyi anne konumunda olmaktadır. Yoğun annelik ideolojisinde annelerin çocuk büyütme konusunda babalara kıyasla daha çok zaman, para, fiziksel ve duygusal enerji harcaması gerektiği vurgulanmaktadır (Beets et al., 1997; Pas et al., 2011: 490).

Yoğun annelik ideolojisine alternatif olarak çalışan annelik ise, 1970’li yılların sonu, 1980’lerin başında ideolojik anlamda popüler olmaya başlamış ve feminist ideal olarak değerlendirilmiş ve çeşitli zorluklarla karşılaşılmasına rağmen ev dışında haftalık 40 saat veya daha fazla çalışan kariyer odaklı (avukat, doktor, CEO/icra başkanı gibi) bir kadın imajı uyandıran anneyi ifade etmektedir (Dillaway & Pare, 2008: 444).

Ulusal alanyazında yer alan çalışan annelere yönelik araştırmalardan Gökdemirel ve diğerleri (2008: 221) üniversite hastanesinde gerçekleştirdikleri nitel araştırmada doğum sonrası izinlerin yetersizliği, annelik sonrası deneyimler, işyerinde desteklerin yetersizliği tespitinde bulunmuşlardır. Zeybekoğlu Akbaş ve Dursun (2020: 78) çalışmalarında pandemi sürecinde çalışan annelerin özel alanlarına kamusal alanı da dahil etmek zorunda kaldıklarını ve annelik statüsüne yönelik rol beklentilerinde farklılıkla birlikte artışlar olduğunu belirtmişlerdir. Utaş Akhan ve Batmaz (2011: 161) İstanbul ilindeki çalışmalarında, 0-6 yaş grubu çocukların çalışan annelerine farklı tepkiler gösterdiğini, anne ve çocuk iletişiminin etkilerini ve çalışan annelerin suçluluk duygusu olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Çeçe ve Yenal (2012: 10) araştırmalarında çalışan annelerin emzirme sürelerini etkileyen faktörleri inceledikleri araştırmada, kız çocuk sahibi, eğitilmiş ve işyerinde arkadaş desteği olan annelerin emzirme sürelerinin daha uzun olduğunu ifade etmişlerdir. Kızıloğlu (2021: 34) farklı mesleklere gruplarından çalışan annelerle pandemi döneminde gerçekleştirdiği araştırmada, kadınların algılarının olumsuz yönde olduğunu, zorluk, suçluluk, çaresizlik ve yetersizlik hisleri oluştuğunu açıklamaktadır. Güler ve Çapri (2019: 28) Konya’da engelli çocuk sahibi çalışan annelere grup rehberliği programının etkilerinin inceledikleri deneysel araştırmada mesleki tükenmişlik ve eş tükenmişliği değişkenlerinde önce ve sonra yapılan testler arasında anlamlı farklılık oluşurken, işle bütünleşme değişkeninde anlamlı farklılık oluşmadığını vurgulamışlardır. Ayrıca, grup rehberliği programının uzun süreli etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Kılıç (2019: 17) annelik ideolojilerine ilişkin yaptığı teorik çalışmada çalışan annelerin iş yaşam dengelerini sağlamaya yönelik yasal düzenlemelerin ve çocuk bakım desteklerinin genişletilmesi ihtiyacını belirtmiştir. Kadın istihdamının artışı ile birlikte yoğun annelik ideolojilerinden uzaklaşıldığı vurgulanmaktadır. Babahanoğlu (2020: 518) Selçuk Üniversitesi’nde çalışan annelerle gerçekleştirdikleri araştırmada medeni durum, çocuk sayısı, eğitim ve gelir durumları değişkenleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı farklılıklara rastlamışlardır. Anneler iş yaşamında yer aldıklarında yaşam doyumları da yükselmektedir. Sosyal politikalarla çalışan annelerin desteklenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Beyenal (2019) devlet hastanesinde yaptığı nitel araştırmasında aynı sektörde ve aynı işyerinde çalışan annelerin sorunlarının benzerliğini ve olumlu ve olumsuz etkilerin bir arada yer aldığını açıklamıştır. Demiriz ve Dinçer (2000: 58) Ankara ilinde çalışan ve çalışmayan annelerin okul öncesi dönem çocuklarının öz bakım becerilerine ilişkin gerçekleştirdikleri araştırmada çalışan annelerin çocuklarının öz bakım becerilerinin çalışmayan annelerin çocuklarının öz bakım becerilerinden daha gelişmiş olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Sayıl ve diğerleri (2009: 1) çalışan kadınlar ile doğum öncesi ve doğum sonrası yaptıkları araştırmada çevresel sınırlandırıcılar, demografik özellikler ve annenin inançlarının işe geri dönme planlarıyla ilişkili olduğunu belirtmektedir. Annenin bebek bakımına ilişkin inanç ve tercihleri ilk ve son görüşme arasında değişim göstermiştir. Tunç (2019: 3493) farklı mesleklerden 521 çalışan anne ile gerçekleştirdiği araştırmada çalışan annelerin kişilik özellikleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkide çalışmaya ilişkin suçluluğun aracılık rolü olduğunu bulgulamıştır. Demirçelik ve diğerleri (2021: 25) eğitim araştırma hastanesinde yaptıkları araştırmalarında bebeğin ilk altı ay anne sütü ile beslenmesinin önemine yönelik anne sütünün yanı sıra hazır mama kullanan çalışan kadınların işe daha erken döndüklerini bulgulamışlardır. Çalışan annelerin emzirme dönemlerine ilişkin desteğe ihtiyaçları olduğu ve işverenlerin uygun koşullar oluşturması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ökten (2020: 817) 10-14 yaş arası çocuklarla İstanbul’da gerçekleştirdiği araştırmada, çalışan ve çalışmayan anneye yönelik bakış açısında farklılık olduğunu ve annenin çalışma veya çalışmama konusunun çocuğun sağlık, eğitim, duygusal ihtiyaçlar şeklindeki konularda annenin kişisel yeterlilik algısı ile ilişkili

olduğunu ortaya çıkarmıştır. Tiyek ve Bayrak'ın (2020: 669) Kırklareli ilinde yaptıkları nitel araştırmada annelik ve geçim mücadelesinin kadınların part-time çalışma tercihlerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Çalışan anneler çalışmanın ruh hallerini pozitif etkilediğini ifade ederek iş-aile dengesinde sorun yaşamadıklarını vurgulamışlardır. Ancak part-time çalışmanın kariyer hedeflerine engel oluşturarak çalışan anneleri tedirgin hale getirdiği açıklanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı 1992-2019 yıllarında uluslararası alanyazında çalışan anneler konusundaki araştırmaları inceleyerek mevcut durum değerlendirmesi yapmaktır. Çalışma kapsamında elektronik veri tabanlarından 'annelik', "çalışan anneler" anahtar kelimeleriyle ulaşılan 51 makale değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmada derleme makale türü benimsenmekte ve alanyazın taraması yöntemi kullanılmaktadır. Aynı zamanda nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi de çalışmanın diğer bir yöntemini oluşturmaktadır.

Doküman analizi, belgesel tarama şeklinde de ifade edilebilmektedir. Doküman analizinde, mevcut belge ve kayıtlar incelenerek verilere ulaşılır. Belirli bir amaca yönelik kaynakların bulunarak okunduğu ve not alınarak değerlendirildiği yöntemdir. Olgulara ilişkin bilgilerin yer aldığı yazılı materyaller incelem konusudur (Karasar, 2005; Yıldırım & Şimşek, 2013; Sak vd., 2021: 230).

Derleme yönteminde belli bir konudaki mevcut durumu ortaya çıkarmak amaçlanır. Derleme makaleler, diğer çalışmalardan veya deneylerden elde edilen sonuçların özetlenmesiyle oluşturulur. Genel eğilimlerin tanımlanması veya geniş kapsamlı, genel çıkarımlara ulaşılması amaçlanır. Etkili bir derleme, birikmeye devam eden bilgi için sağlam yapı oluşturur, kuram geliştirmeyi kolaylaştırır, ihtiyaçları ortaya çıkarır (Coşkun & Çelikten, 2020: 689). Araştırma kapsamında derleme yöntemi kullanılarak çalışan anneler konusunda mevcut durum ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır.

Saunders ve diğerlerine göre (2012: 115) araştırma soruları ve hedefleriyle ilgili önceki çalışmalara ilişkin kapsamlı bir anlayış ve içgörü geliştirmeye yardımcı olmak için literatürün eleştirel şekilde incelenmesi gerekmektedir. Literatür-alanyazın taraması, halihazırda yapılmış çalışmaları eleştirel şekilde tartışarak ve bu çalışmalara atıfta bulunarak, temel noktaları ortaya çıkararak ve bunları mantıklı olarak tartışılmış bir şekilde sunarak ve yeni içgörülere sahip olabileceğimiz alanları vurgulayarak araştırmayı bağlam içinde belirleyecektir. Kritik bir alanyazın incelemesi için tek bir doğru yapı yoktur, ancak özel araştırma sorusu ve hedeflerine göre literatür daraltılmadan önce daha genel bir düzeyde başlamak yararlı olmaktadır.

Literatürü eleştirel şekilde incelemek, araştırmanın üzerine inşa edildiği temeli sağlamaktadır. Literatür taramasının amacı önceki ilgili araştırmalar ve ortaya çıkan eğilimler hakkında iyi bir anlayış ve içgörü geliştirmeye yardımcı olmaktır. Literatür tarama süreci; 1. Araştırma soruları ve hedefleri, 2. Parametreleri tanımlamak, 3. Arama terimlerini oluşturmak ve düzeltmek, 4. Aramayı yapmak, 5. Literatüre ulaşmak, 6. Literatürü değerlendirmek, 7. Kaydetmek, 8. Tarama taslağına başlamak, 9. Parametreleri tekrar tanımlamak, 10. Arama terimlerini oluşturmak ve düzeltmek, 11. Aramayı yürütmek, 12. Literatüre ulaşmak, 13. Literatürü değerlendirmek, 14. Kaydetmek, 15. Taslağı güncellemek ve gözden geçirmek, 16. Parametreleri tekrar tanımlamak, 17. Arama terimlerini oluşturmak ve düzeltmek, 18. Aramayı yapmak, 19. Literatüre ulaşmak, 20. Değerlendirmek, 21. Kaydetmek, 22. Literatürü yazılı incelemek şeklinde ifade edilmektedir (Saunders et al., 2012: 72-73).

Literatür taramasında genel amaç, çalışmanın hangi bağlamda yürütüleceğinin ve devam eden çalışmalardan sentez yoluyla hangi boşlukların doldurulmak amacıyla hedef alındığının gösterilmesidir. Taramanın derinliği çalışmanın türüne göre değişiklik gösterebilmektedir. Anlatım tarihsel akışı göstermek üzere kronolojik olarak yapılabileceği gibi tematik yaklaşım da tercih edilebilir (Koroğlu, 2015: 61).

Bu araştırma kapsamında ise, literatür kronolojik sıralama ile incelenerek konuya yönelik bir değerlendirme yapılmakta, çalışan annelik konusunda işletme bilim dalında yapılmış çalışmaların azlığına dikkat çekilmekte ve alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlanmaktadır. Araştırmanın kısıtları

ise 1992-2019 yılları arasındaki sadece belirli elektronik veri tabanlarından (ScienceDirect, Ebsco, Emerald, JSTOR) ulaşılan çalışan anneler konusundaki araştırmaları incelemesi ve ulaşılan 51 makalenin incelenmesi ile sınırlı olmasıdır. Ayrıca veri tabanlarından tam metinlerine ulaşılan makaleler değerlendirilmeye alınmış, sadece özetleri bulunan çalışmalar kapsam dışı bırakılmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu araştırmada elektronik veri tabanlarında (ScienceDirect, Ebsco, Emerald, JSTOR) “annelik” ve “çalışan anneler” anahtar kelimeleriyle ilgili alanyazın taranarak ulaşılan 51 makalenin derlemesi yapılmaktadır. Elektronik veri tabanlarından ulaşılan makaleler yazarları, yayın yılları, yayınlandığı dergiler ve inceleme konuları açısından incelenerek tablo şeklinde kronolojik sırayla (1992-2019) sunulmaktadır (*Ek, Tablo 6*). Araştırma sonuçlarına göre araştırma kapsamında derlenen makaleler öncelikle yayın yıllarına göre değerlendirildiğinde 1992 yılında iki, 1994 yılında bir, 1996 yılında iki, 1999 yılında bir, 2000 yılında üç, 2003 yılında üç, 2004 yılında bir, 2005 yılında bir, 2006 yılında bir, 2007 yılında bir, 2009 yılında bir, 2010 yılında dört, 2011 yılında altı, 2012 yılında yedi, 2013 yılında üç, 2014 yılında yedi ve 2015 yılında üç, 2016 yılında bir, 2017 yılında bir, 2018 yılında bir ve 2019 yılında bir makale şeklinde sıralanmaktadır. Araştırma bulgularına göre Tablo 2’de görüldüğü üzere incelenen makaleler temelinde yayın yıllarına göre en sık 2011, 2012 ve 2014 yıllarında çalışan anneler konusunda makale yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 2. Yayın yıllarına göre makaleler

Yıllar	Makale Sayıları
2010	4
2011	6
2012	7
2014	7

Araştırmanın diğer bulgusuna göre ulaşılan makaleler yayınlandığı dergiler kapsamında incelendiğinde (1)Journal of Marriage and Family, (2)Journal of Marriage and Family, (3)The American Economic Review, (4)Gender & Society, (5)Gender & Society, (6)Sociology, (7)Journal of Marriage and the Family, (8)Demography, (9)Studies in Gender and Sexuality, (10)Business Ethics Quarterly, (11)Industrial and Labor Relations Review, (12)Work, Employment and Society, (13)Agenda (14)Journal of Reproductive and Infant Psychology, (15)Journal of the Association for Research on Mothering, (16)Journal of Diversity Management, (17)Sex Roles, (18)Gender & Society, (19)Women’s Studies International Forum, (20)Employee Relations, (21)Sociology, (22)Work and Occupations, (23)European Sociological Review, (24)Journal of Family Business Management, (25)Journal of Affective Disorders, (26)Work, Employment and Society, (27)Community, Work & Family, (28)The Australian and New Zealand Journal of Organisational Psychology, (29)International Journal of Sociology and Social Policy, (30)Social Science Research, (31)Gender in Management: An International Journal, (32)Feminism & Psychology, (33)International Journal of Sociology and Social Policy, (34)Women’s Studies International Forum, (35)Women’s Studies International Forum, (36)International Research Journal of Social Sciences, (37)Journal of Child and Family Studies, (38)Journal of Family Issues, (39)Procedia-Social and Behavioral Sciences, (40)Qualitative Research Journal, (41)Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, (42)Group Processes & Intergroup Relations, (43)Journal of Marriage and Family, (44)Social Science Research, (45)Signs: Journal of Women in Culture and Society, (46)World Development, (47)International Journal of Sociology and Social Policy, (48) Management, (49) Journal of Comparative Family Studies, (50) Community, Work & Family, (51) Gender & Behavior şeklinde yer almaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, incelenen 51 makale kapsamında araştırmaların en sık yayınlandığı dergiler Tablo 3’te görüldüğü şekliyle Journal of Marriage and Family dergisinde dört, Gender & Society dergisinde üç, Women’s Studies International Forum dergisinde üç, International Journal of Sociology and Social Policy dergisinde üç, Sociology dergisinde iki, Social Science Research dergisinde iki ve Community, Work & Family dergisinde iki makale şeklinde sıralanmaktadır. Araştırmada belirtilen ve tabloda yer alan dergiler, sosyal bilimler atf dizinindeki en prestijli dergiler

olması açısından önem taşımaktadır. Dergiler kronolojik şekilde ve en çok yayınlanma sayısına sahip olmasına yönelik tablolaştırılmıştır.

Tablo 3. Yayınlandıkları dergilere göre makaleler

Dergiler	Makale sayıları
Journal of Marriage and Family	4
Gender & Society	3
Women’s Studies International Forum	3
International Journal of Sociology and Social Policy	3
Sociology	2
Social Science Research	2
Community, Work & Family	2

Araştırma sonucunda incelenen makalelerin araştırma yöntemlerine göre değerlendirmesi yapıldığında 22 makalenin nicel yöntem kullanılarak, 18 makalenin nitel yöntemle, 8 makalenin teorik yöntemle, 2 makalenin karma yöntem kullanılarak (nicel ve nitel yöntem birlikte) ve 1 makalenin deneysel yöntemle çalışıldığı görülmektedir. Tablo 4’te görüldüğü üzere incelenen makalelerde en sık kullanılan araştırma yöntemi nicel ve nitel yöntem olmaktadır. Bu kapsamda ileriki çalışmalarda çalışan annelik konusunda deneysel ve karma yöntemlerin daha çok kullanılması önerilebilir. Farklılık oluşturmak açısından ve alanyazını zenginleştirmeye yönelik karma yöntemlerin tercih edilirliliğinin artırılması gerekmektedir.

Tablo 4. Araştırma yöntemlerine göre makaleler

Araştırma yöntemleri	Makale sayıları
Nicel	22
Nitel	18
Teorik	8
Karma	2
Deneysel	1

Araştırma sonuçlarına göre incelenen makalelerin Tablo 5’te görüldüğü üzere araştırma konuları bakımından çeşitlendiği görülmektedir. Araştırma konuları kronolojik sırayla incelendiğinde; **1.**Ekonomik bağımsızlığın evlilik ve anneliği ertelemedeki rolü, **2.**Kadın ve erkekler arasında çocuk bakım sorumluluklarının düzenlenmesi, **3.**Bekar anneliğin ekonomik sonuçları, **4.**İşçi sınıfı annelerin annelik idealleri ve deneyimleri, **5.**Çalışan annelerin çocuk bakımına yükledikleri anlamlar, **6.**Anneliğe geçiş sürecinde öz-kimlik, **7.**Annelik ve annelik yapma kavramlarına ilişkin baskın akımlar, **8.**Kaliteli çocuk yetiştirmede ebeveynlerin çocuğa zaman ayırmasının önemi, **9.**“Anneliğin yeniden üretimi” eserinin 20 yıl sonraki yansımaları, **10.**Aile dostu işyeri politikaları, **11.**Çalışan annelerin ücret dezavantajları, **12.**Annelik, ücretli çalışma ve partnerlik değer ve teorileri, **13.**Annelik ve maneviyat yansımaları, **14.**Sosyal olarak inşa edilen annelik ideolojisiyle ilgili annelerin deneyimleri, **15.**Feminist düşüncede “annelik” terminolojisinden “annelik yapma” ya terminoloji değişimi, **16.**Doğum sonrası işten ayrılan kadının yolculuğu, **17.**Mavi yakalı iş başvurusundaki adayların değerlendirilmesinde cinsiyet, annelik ve ebeveynlik durumlarının etkisi, **18.**İşgücü piyasa çıktılarında yaşanan annelik kaybı payı, **19.**Ebeveynlik ve istihdamı uzlaştıran cinsiyetçi stratejiler, **20.**Annelik sonrası profesyonel gelişimle ilgili gerçekler ve algılar, **21.**Çalışan kadınların yarı zamanlı çalışması ve evlilik istikrarı arasındaki ilişkiler, **22.**Kadın egemenli, erkek egemenli işlerde annelik ücret kaybı, **23.**İlk kez anne olan kadınların tam zamanlı çalışmaya devam nedenleri, **24.**Aile işletmelerinde çalışan kadınların sahiplik ve yöneticilik açısından medyada temsilleri, **25.**Annelik deneyimini değerlendirme: Anne olma ölçeği (BaM-13), **26.**Kadın doktorların kariyer motivasyonlarında çocukların etkisi, annelik düşünceleri, iş-ev kültürleri, **27.**Farklı etnik gruptan düşük gelirli kadınlar arasında iş-aile kimlik belirleme süreçlerinde anne-çalışan rol kimlik ilişkisi tipolojisi, **28.**Örgütsel bağlamda anneliğe geçiş sürecindeki deneyimler, **29.**3 yaş altı çocuklu kadınların istihdam oranındaki ulusal farklar, **30.**Annelerin çalışma saatlerine aile, işyeri ve devlet

desteğinin etkisi, **31.**Anneliğin, çalışma saatlerinin, kariyere ara vermenin okul çağındaki çocukların kariyer gelişimine etkisi, **32.**Farklı kültürel kadınlık idealleri bağlamında genç kadınların kimlik inşaaaları ve yorumları, **33.**Hamile kadınların doğum sonrası istihdam şekillerindeki sosyal farklar ve trendler, **34.**Annelik deneyimleri ve aile büyüklüğü tercihleri, **35.**İşyerinde deneyimlenen ayrımcılık algısı ve tepkiler, **36.**Akademide çalışan annelerin iş-yaşam dengeleri, **37.**Annelerin çalışmaya yönelik tutumları ile 3 yaş çocukların sosyal becerileri arasındaki ilişkiler, **38.**Yetişkin kimlik gelişimine anneliğin katkıları, kişisel annelik deneyimleri, **39.**Çalışan annelerin bağlanma duygusu ve anne-çocuk bağlanma ilişkilerine etkisi, **40.2** Feminist araştırmacının annelik statüsünün araştırma sürecine yansımaya şekilleri, **41.**Anne olmaya yönelik örgütsel tutumlar ile anneliğin önemi üzerine kamusal sağlık söylemlerinin karşılaştırılması, **42.**Kendini işe adanmışına inanan çalışan kadının annelik cezası ve işyeri kayıpları, **43.**İş hareketliliği şekilleri ve iş hareketliliğinin ücrete geri dönüşleri, annelik statüsü ve eğitimin etkileri, **44.**Ev içi emekte farklı ırktan kadınların annelik kayıplarını etkileyen değişkenler, **45.**Annelik pişmanlığının sosyopolitik bir analizi, **46.**Farklı ülkelerden farklı yaş grubu kadınların işgücüne katılım oranlarına ekonomik şartların, ailelerin, eğitimin ve toplumsal cinsiyet ideolojilerinin etkisi, **47.**Avrupa ülkelerinde kadınların çalışma saatleri ile bireysel cinsiyetçi rol tutumları, küçük çocuk sahibi olma, ülkesel bağlamda cinsiyet eşitliği ve kamusal çocuk bakım destekleri arasındaki etkileşim, **48.**Çalışan annelerin algıladıkları iş temelli desteğin sonuçları, **49.**Finlandiya, İngiltere ve Hollanda'daki çalışan annelerin pozitif ebeveynlik ve ebeveynlik stresinin çalışma örüntüleriyle karşılaştırılması, **50.**Aile dostu yardımlar ve annelik sonrası tam zamanlı çalışan kadının istihdam durumu, **51.**İş-aile çatışması ve çalışan annelerin tükenmişliği, öz-yeterliğin aracı rolü şeklinde çeşitlenmektedir. Bu doğrultuda, inceleme konuları açısından araştırmalar, annelere sağlanan iş yaşamı ve özel yaşamdaki destekler, annelik sonrası istihdam durumu, çalışan annenin çocuğa etkileri, annelik kimlik inşaaası, iş-aile dengesi, annelik kayıpları (ekonomik açıdan annelik sonrası gelir düzeyinde azalma), çalışan annelere yönelik ideolojiler, ayrımcılık deneyimleri ve ülkeler arası karşılaştırmalar şeklinde özetlenerek gruplandırma yapılabilmektedir.

Tablo 5. Araştırma konularına göre makaleler

Makale no	İnceleme konusu
<u>1</u>	Ekonomik bağımsızlığın evlilik ve anneliği ertelemedeki rolü
<u>2</u>	Kadın ve erkekler arasında çocuk bakım sorumluluklarının düzenlemesi
<u>3</u>	Bekar anneliğin ekonomik sonuçları
<u>4</u>	İşçi sınıfı annelerin annelik idealleri ve deneyimleri
<u>5</u>	Çalışan annelerin çocuk bakımına yükledikleri anlamlar
<u>6</u>	Anneliğe geçiş sürecinde öz-kimlik
<u>7</u>	Annelik ve annelik yapma kavramlarına ilişkin baskın akımlar
<u>8</u>	Kaliteli çocuk yetiştirmede ebeveynlerin çocuğa zaman ayırmasının önemi
<u>9</u>	“Anneliğin yeniden üretimi” eserinin 20 yıl sonraki yansımaları
<u>10</u>	Aile dostu işyeri politikaları
<u>11</u>	Çalışan annelerin ücret dezavantajları
<u>12</u>	Annelik, ücretli çalışma ve partnerlik değer ve teorileri
<u>13</u>	Annelik ve maneviyat yansımaları
<u>14</u>	Sosyal olarak inşa edilen annelik ideolojisiyle ilgili annelerin deneyimleri
<u>15</u>	Feminist düşüncede “annelik” terminolojisinden “annelik yapma” ya terminoloji değişimi
<u>16</u>	Doğum sonrası işten ayrılan kadının yolculuğu
<u>17</u>	Mavi yakalı iş başvurusundaki adayların değerlendirilmesinde cinsiyet, annelik ve ebeveynlik durumlarının etkisi
<u>18</u>	İşgücü piyasası çıktılarında yaşanan annelik kaybı payı
<u>19</u>	Ebeveynlik ve istihdamı uzlaştıran cinsiyetçi stratejiler
<u>20</u>	Annelik sonrası profesyonel gelişimle ilgili gerçekler ve algılar
<u>21</u>	Çalışan kadınların yarı zamanlı çalışması ve evlilik istikrarı arasındaki ilişkiler
<u>22</u>	Kadın egemenli, erkek egemenli işlerde annelik ücret kaybı
<u>23</u>	İlk kez anne olan kadınların tam zamanlı çalışmaya devam nedenleri
<u>24</u>	Aile işletmelerinde çalışan kadınların sahiplik ve yöneticilik açısından medyada temsilleri
<u>25</u>	Annelik deneyimini değerlendirme: Anne olma ölçeği (BaM-13)

- 26 Kadın doktorların kariyer motivasyonlarında çocukların etkisi, annelik düşünceleri, iş-ev kültürleri
- 27 Farklı etnik gruptan düşük gelirli kadınlar arasında iş-aile kimlik belirleme süreçlerinde anne-çalışan rol kimlik ilişkisi tipolojisi
- 28 Örgütsel bağlamda anneliğe geçiş sürecindeki deneyimler
- 29 3 yaş altı çocuklu kadınların istihdam oranındaki ulusal farklar
- 30 Annelerin çalışma saatlerine aile, işyeri ve devlet desteğinin etkisi
- 31 Anneliğin, çalışma saatlerinin, kariyere ara vermenin okul çağındaki çocukların kariyer gelişimine etkisi
- 32 Farklı kültürel kadınlık idealleri bağlamında genç kadınların kimlik inşaatları ve yorumları
- 33 Hamile kadınların doğum sonrası istihdam şekillerindeki sosyal farklar ve trendler
- 34 Annelik deneyimleri ve aile büyüklüğü tercihleri
- 35 İşyerinde deneyimlenen ayrımcılık algısı ve tepkiler
- 36 Akademide çalışan annelerin iş-yaşam dengeleri
- 37 Annelerin çalışmaya yönelik tutumları ile 3 yaş çocukların sosyal becerileri arasındaki ilişkiler
- 38 Yetişkin kimlik gelişimine anneliğin katkıları, kişisel annelik deneyimleri
- 39 Çalışan annelerin bağlanma duygusu ve anne-çocuk bağlanma ilişkilerine etkisi
- 40 2 Feminist araştırmacının annelik statüsünün araştırma sürecine yansıma şekilleri
- 41 Anne olmaya yönelik örgütsel tutumlar ile anneliğin önemi üzerine kamusal sağlık söylemlerinin karşılaştırılması
- 42 Kendini işe adanmış inanan çalışan kadının annelik cezası ve işyeri kayıpları
- 43 İş hareketliliği şekilleri ve iş hareketliliğinin ücrete geri dönüşleri, annelik statüsü ve eğitimin etkileri
- 44 Ev içi emekte farklı ırktan kadınların annelik kayıplarını etkileyen değişkenler
- 45 Annelik pişmanlığının sosyopolitik bir analizi
- 46 Farklı ülkelerden farklı yaş grubu kadınların işgücüne katılım oranlarına ekonomik şartların, ailelerin, eğitimin ve toplumsal cinsiyet ideolojilerinin etkisi
- 47 Avrupa ülkelerinde kadınların çalışma saatleri ile cinsiyetçi rol tutumları, annelik, ülkesel bağlamda cinsiyet eşitliği ve kamusal çocuk bakım destekleri arasındaki etkileşim
- 48 Çalışan annelerin algıladıkları iş temelli desteğin sonuçları
- 49 Finlandiya, İngiltere ve Hollanda'daki çalışan annelerin pozitif ebeveynlik ve ebeveynlik stresinin çalışma örüntüleriyle karşılaştırılması
- 50 Aile dostu yardımlar ve annelik sonrası tam zamanlı çalışan kadının istihdam durumu
- 51 İş-aile çatışması ve çalışan annelerin tükenmişliği, öz-yeterliğin aracı rolü

*İncelenen makaleler tabloda kronolojik sırayla (1992-2019) yer almaktadır. Bu yıllardaki alan araştırmalarının incelenme nedeni yirmi yıllık bir değişimle gelişim sürecine yönelik araştırmaları inceleyerek durum tespiti yapmaktır. Ayrıca, yapılan incelemeler sonrası ulaşılan tam metin makaleler bu tarihler arasında yer almaktadır.

TARTIŞMA / SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından ilkinde göre incelenen makaleler temelinde yayın yıllarına göre en sık 2011, 2012 ve 2014 yıllarında çalışan anneler konusunda makale yayınlandığı görülmektedir. Araştırmanın diğer sonuçlarına göre, makalelerin en sık yayınlandığı dergiler; Journal of Marriage and Family, Gender & Society, Women's Studies International Forum, International Journal of Sociology and Social Policy, Sociology, Social Science Research ve Community, Work & Family dergileri olmaktadır.

Araştırma sonuçları kapsamında incelenen makalelerde en sık kullanılan araştırma yöntemi nicel ve nitel yöntem olmaktadır. Bu kapsamda ileriki çalışmalarda çalışan annelik konusunda deneysel ve karma yöntemlerin daha çok kullanılması önerilebilir. Araştırma sonuçlarına göre incelenen makaleler araştırma konuları bakımından çeşitlenmektedir.

Araştırma bağlamında görülmektedir ki çalışan anneler iş ve özel yaşamlarında çeşitli zorluklar yaşamaktadır. Nitekim, eğer kadın gönüllü şekilde anne olmamayı tercih ederse soğuk, kalpsiz ve

tamamıyla feminen olarak algılanmamaktadır. Kadın işyerinde sıkı çalışan kariyer sahibi bir anne ise, çocuklarını ihmal ettiği belirtilmektedir. İşyerinde sıkı çalışmayarak kariyer gelişimini yavaşlatırsa çocuklarına bağlılığının işyeri verimliliğini olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır. Kadın çalışmayıp evde çocukları ile ilgilendiğinde ise üretken olmadığı şeklinde nitelendirilmektedir. Farklı bir deyişle, kadın asla tamamen doğru olanı yapamayacaktır (Hays, 2011: 58).

Sürgevil-Dalkılıç'ın (2015: 464) belirttiği gibi çalışan annelere yönelik olumlu değişimler yaratarak fayda sağlayabilmek adına önyargılar üzerinde düşünerek ayrımcı davranışların engellenmesini sağlamaya çabalamak bireysel, kurumsal ve toplumsal en önemli sorumluluklarımızdandır. Çalışan annelere gereken desteklerin aile, toplum ve devlet tarafından sağlanması önem taşımaktadır.

Sonuç olarak çalışan anneler konusunda Türkiye'de daha fazla sayıda araştırma yapılma ihtiyacı olduğu ortaya çıkmaktadır. İleriki araştırmaların çalışan annelerin deneyimlerine yönelik farklı konulara odaklanması (örneğin çalışan annelerin ayrımcılık deneyimleri, iş-aile dengesi, iş-aile çatışması), farklı araştırma yöntemleri kullanarak (örneğin karma yöntem) çeşitli sektörlerden katılımcılarla (örneğin özel sektörde çalışan anneler, üst düzey yönetici çalışan anneler) alanyazını zenginleştirilmesi önerilmektedir.

Ek Bilgi

Tablo 6. Derlenen makalelerin kronolojik sınıflandırılması

Makale no	Yazar (lar)	Yayın yılı	Yayımlandığı dergi	Yöntem	İnceleme konusu
<u>1.</u>	Blossfeld ve Jaenichen	1992	Journal of Marriage and Family	Nitel	Ekonomik bağımsızlığın evlilik ve anneliği ertelemedeki rolü
<u>2.</u>	Peterson ve Gerson	1992	Journal of Marriage and Family	Nitel	Kadın ve erkekler arasında çocuk bakım sorumluluklarının düzenlenmesi
<u>3.</u>	Bronars ve Grogger	1994	The American Economic Review	Deneysel	Bekar anneliğin ekonomik sonuçları
<u>4.</u>	Blum ve Deussen	1996	Gender & Society	Nitel	İşçi sınıfı annelerin annelik idealleri ve deneyimleri
<u>5.</u>	Uttal	1996	Gender & Society	Nitel	Çalışan annelerin çocuk bakımına yükledikleri anlamlar
<u>6.</u>	Bailey	1999	Sociology	Nitel	Anneliğe geçiş sürecinde öz-kimlik
<u>7.</u>	Arendell	2000	Journal of Marriage and the Family	Teorik	Annelik ve annelik yapma kavramlarına ilişkin baskın akımlar
<u>8.</u>	Bianchi	2000	Demography	Teorik	Kaliteli çocuk yetiştirmede ebeveynlerin çocuğa zaman ayırmasının önemi
<u>9.</u>	Chodorow	2000	Studies in Gender and Sexuality	Teorik	"Anneliğin yeniden üretimi" eserinin 20 yıl sonraki yansımaları
<u>10.</u>	Albrecht	2003	Business Ethics Quarterly	Teorik	Aile dostu işyeri politikaları
<u>11.</u>	Anderson ve diğerleri	2003	Industrial and Labor Relations Review	Nitel	Çalışan annelerin ücret dezavantajları
<u>12.</u>	Duncan ve diğerleri	2003	Work, Employment and Society	Nitel	Annelik, ücretli çalışma ve partnerlik değer ve teorileri

<u>13.</u>	Holness	2004	Agenda	Teorik	Annelik ve maneviyat yansımaları
<u>14.</u>	Choi ve diğerleri	2005	Journal of Reproductive and Infant Psychology	Nitel	Sosyal olarak inşa edilen annelik ideolojisiyle ilgili annelerin deneyimleri
<u>15.</u>	Jeremiah	2006	Journal of the Association for Research on Mothering	Teorik	Feminist düşüncede “annelik” terminolojisinden “annelik yapma” ya terminoloji değişimi
<u>16.</u>	Eisner	2007	Journal of Diversity Management	Nitel	Doğum sonrası işten ayrılan kadının yolculuğu
<u>17.</u>	Güngör ve Biernat	2009	Sex Roles	Nicel	Mavi yakalı iş başvurusundaki adayların değerlendirilmesinde cinsiyet, annelik ve ebeveynlik durumlarının etkisi
<u>18.</u>	Benard ve Correll	2010	Gender & Society	Nicel	İşgücü piyasa çıktılarında yaşanan annelik kaybı payı
<u>19.</u>	Baker	2010	Women’s Studies International Forum	Nitel	Ebeveynlik ve istihdamı uzlaştıran cinsiyetçi stratejiler
<u>20.</u>	Brown	2010	Employee Relations	Karma	Annelik sonrası profesyonel gelişimle ilgili gerçekler ve algılar
<u>21.</u>	Cooke ve Gash	2010	Sociology	Nicel	Çalışan kadınların yarı zamanlı çalışması ve evlilik istikrarı arasındaki ilişkiler
<u>22.</u>	Glauber	2011	Work and Occupations	Nicel	Kadın egemenli, erkek egemenli işlerde annelik ücret kaybı
<u>23.</u>	Kanji	2011	European Sociological Review	Nicel	İlk kez anne olan kadınların tam zamanlı çalışmaya devam nedenleri
<u>24.</u>	Bjursell ve Backvall	2011	Journal of Family Business Management	Nitel	Aile işletmelerinde çalışan kadınların sahiplik ve yöneticilik açısından medyada temsilleri
<u>25.</u>	Matthey	2011	Journal of Affective Disorders	Nicel	Annelik deneyimini değerlendirme: Anne olma ölçeği (BaM-13)
<u>26.</u>	Pas ve diğerleri	2011	Work, Employment and Society	Nicel	Kadın doktorların kariyer motivasyonlarında çocukların etkisi, annelik düşünceleri, iş-ev kültürleri
<u>27.</u>	Hagelskamp ve diğerleri	2011	Community, Work & Family	Nitel	Farklı etnik gruptan düşük gelirli kadınlar arasında iş-aile kimlik belirleme süreçlerinde anne-çalışan rol kimlik ilişkisi tipolojisi
<u>28.</u>	Costa ve diğerleri	2012	The Australian and New Zealand Journal of Organisational Psychology	Nitel	Örgütsel bağlamda anneliğe geçiş sürecindeki deneyimler

<u>29.</u>	Effinger	2012	International Journal of Sociology and Social Policy	Teorik	3 yaş altı çocuklu kadınların istihdam oranındaki ulusal farklar
<u>30.</u>	Abendroth ve diğerleri	2012	Social Science Research	Nicel	Annelerin çalışma saatlerine aile, işyeri ve devlet desteğinin etkisi
<u>31.</u>	McIntosh ve diğerleri	2012	Gender in Management: An International Journal	Nicel	Anneliğin, çalışma saatlerinin, kariyere ara vermenin okul çağındaki çocukların kariyer gelişimine etkisi
<u>32.</u>	Jacques ve Radtke	2012	Feminism & Psychology	Nitel	Farklı kültürel kadınlık idealleri bağlamında genç kadınların kimlik inşaatları ve yorumları
<u>33.</u>	Fagan ve Norman	2012	International Journal of Sociology and Social Policy	Nicel	Hamile kadınların doğum sonrası istihdam şekillerindeki sosyal farklar ve trendler
<u>34.</u>	Read ve diğerleri	2012	Women's Studies International Forum	Nitel	Annelik deneyimleri ve aile büyüklüğü tercihleri
<u>35.</u>	Crowley	2013	Women's Studies International Forum	Nitel	İşyerinde deneyimlenen ayrımcılık algısı ve tepkiler
<u>36.</u>	Amer	2013	International Research Journal of Social Sciences	Karma	Akademide çalışan annelerin iş-yaşam dengeleri
<u>37.</u>	Chang	2013	Journal of Child and Family Studies	Nicel	Annelerin çalışmaya yönelik tutumları ile 3 yaş çocukların sosyal becerileri arasındaki ilişkiler
<u>38.</u>	Laney ve diğerleri	2014	Journal of Family Issues	Nitel	Yetişkin kimlik gelişimine anneliğin katkıları, kişisel annelik deneyimleri
<u>39.</u>	Kassamali ve Rattani	2014	Procedia-Social and Behavioral Sciences	Nitel	Çalışan annelerin bağlanma duygusu ve anne-çocuk bağlanma ilişkilerine etkisi
<u>40.</u>	Frost ve Holt	2014	Qualitative Research Journal	Nitel	2 Feminist araştırmacının annelik statüsünün araştırma sürecine yansıma şekilleri
<u>41.</u>	Gatrell	2014	Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal	Nitel	Anne olmaya yönelik örgütsel tutumlar ile anneliğin önemi üzerine kamusal sağlık söylemlerinin karşılaştırılması
<u>42.</u>	Aranda ve Glick	2014	Group Processes & Intergroup Relations	Nicel	Kendini işe adanmış inanan çalışan kadının annelik cezası ve işyeri kayıpları
<u>43.</u>	Looze	2014	Journal of Marriage and Family	Nicel	İş hareketliliği şekilleri ve iş hareketliliğinin ücrete geri dönüşleri, annelik statüsü ve eğitimin etkileri
<u>44.</u>	Parrott	2014	Social Science Research	Nicel	Ev içi emekte farklı ırktan kadınların annelik kayıplarını

					etkileyen değişkenler
<u>45.</u>	Donath	2015	Signs: Journal of Women in Culture and Society	Nitel	Annelik pişmanlığının sosyopolitik bir analizi
<u>46.</u>	Besamusca ve diğerleri	2015	World Development	Nicel	Farklı ülkelerden farklı yaş grubu kadınların işgücüne katılım oranlarına ekonomik şartların, ailelerin, eğitimin ve toplumsal cinsiyet ideolojilerinin etkisi
<u>47.</u>	Andringa ve diğerleri	2015	International Journal of Sociology and Social Policy	Nicel	Avrupa ülkelerinde kadınların çalışma saatleri ile cinsiyetçi rol tutumları, annelik, ülkesel bağlamda cinsiyet eşitliği ve kamusal çocuk bakım destekleri arasındaki etkileşim
<u>48.</u>	Meglich ve diğerleri	2016	Management	Teorik	Çalışan annelerin algıladıkları iş temelli desteğin sonuçları
<u>49.</u>	Rönka ve diğerleri	2017	Journal of Comparative Family Studies	Nicel	Finlandiya, İngiltere ve Hollanda'daki çalışan annelerin pozitif ebeveynlik ve ebeveynlik stresinin çalışma örüntüleriyle karşılaştırılması
<u>50.</u>	Baird ve Burge	2018	Community, Work & Family	Nicel	Aile dostu yardımlar ve annelik sonrası tam zamanlı çalışan kadının istihdam durumu
<u>51.</u>	Balogun	2019	Gender & Behavior	Nicel	İş-aile çatışması ve çalışan annelerin tükenmişliği, öz-yeterliğin aracı rolü

KAYNAKLAR

- Abendroth, A.K., Lippe, T.V.D. & Maas, I. (2012). Social support and the working hours of employed mothers in Europe: The relevance of the state, the workplace and the family. *Social Science Research*, 41, 581-597.
- Albrecht, G.H. (2003). How friendly are family friendly policies? *Business Ethics Quarterly*, 13(2), 177-192.
- Amer, M. (2013). Combining academic career and motherhood: Experiences and challenges of women in academia. *International Research Journal of Social Sciences*, 2(4), 12-15.
- Anderson, D.J., Binder, M. & Krause, K. (2003). The Motherhood wage penalty revisited: Experience, heterogeneity, work effort and work-schedule flexibility. *Industrial and Labor Relations Review*, 56(2), 273-294.
- Andringa, W., Nieuwenhuis, R., & Gerven, M.V. (2015). Women's working hours: The interplay between gender role attitudes, motherhood and public childcare support in 23 European countries. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 35(9), 582-599.
- Aranda, B. & Glick, P. (2014). Signaling devotion to work over family undermines the motherhood penalty. *Group Processes & Intergroup Relations*, 17(1), 91-99.
- Arendell, T. (2000). Conceiving and investigating motherhood: The decade's scholarship. *Journal of Marriage and the Family*, 62(4), 1192-1207.
- Ayyıldız-Ünnü, N.A. (2015). Yönetim erkeklerin yönetimi mi? Yönetim bilimlerine eleştirel bir yaklaşım. In O. Sürgevil-Dalkılıç (Ed.), *ÇalışAnne: Kadın akademisyenlerin kaleminden çalışma yaşamında annelik*, (pp..215-246). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Babahanoğlu, R. (2020). Çalışan annelerin yaşam doyumlarının incelenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 6 (2), 518-530. <https://doi.org/10.46442/intjcss.793186>
- Bacacı-Varoğlu, D. (2007). Örgütsel yaşamda toplumsal cinsiyet rolleri. In S. Güney (Ed.), *Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bailey, L. (1999). Refracted selves? A study of changes in self-identity in the transition to motherhood. *Sociology*, 33(2), 335-352.
- Baird, C.L. & Burge, S.W. (2018). Family-friendly benefits and full time working mothers' labor force persistence. *Community, Work & Family*, 21(2), 168-192.
- Baker, M. (2010). Motherhood, employment and the child penalty. *Women's Studies International Forum*, 33, 215-224.
- Balogun, A.G. (2019). Work-family conflict and burnout among working mothers: The role of work-family conflict self-efficacy. *Gender & Behavior*, 17(4), 14224-14236.
- Beets, G.C.N., Liefbroer, A.C. & De Jong Gierveld, J. (1997). Combining employment and parenthood: A longitudinal study of intentions of Dutch young adults. *Population Research and Policy Review*, 16(5), 457-474.
- Benard, S. & Correll, S. J. (2010). Normative discrimination and the motherhood penalty. *Gender & Society*, 24(5), 616-646.
- Besamusca, J., Tijdens, K., Keune M., & Steinmetz, S. (2015). Working women worldwide. Age effects in female labor force participation in 117 countries. *World Development*, 74, 123-141.
- Beyenal, S. (2019). Kamuda çalışan annelerin ev, iş ve sosyal yaşamı üzerinde etkili olan dinamikler. *Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (3), 228-240. <https://doi.org/10.25272/j.2149-8385.2019.5.3.02>
- Bianchi, S.M. (2000). Maternal employment and time with children: Dramatic change or surprising continuity? *Demography*, 37(4), 401-414.
- Bjursell, C. & Backvall, L. (2011). Family business women in media discourse: The business role and the mother role. *Journal of Family Business Management*, 1(2), 154-173.
- Blossfeld, H.P. & Jaenichen, U. (1992). Educational expansion and changes in women's entry into marriage and motherhood in the Federal Republic of Germany. *Journal of Marriage and Family*, 54(2), 302-315.
- Blum, L.M. & Deussen, T. (1996). Negotiating independent motherhood: Working-class African American women talk about marriage and motherhood. *Gender & Society*, 10(2), 199-211.
- Bronars, S.G. & Grogger, J. (1994). The economic consequences of unwed motherhood: Using twin births as a natural experiment. *The American Economic Review*, 84(5), 141-1156.
- Brown, L.M. (2010). The relationship between motherhood and professional advancement: Perceptions versus reality. *Employee Relations*, 32(5), 470-494.
- Burrell, G. & Hearn, J. (1989). The sexuality of organization. In J. Hearn, D. Sheppard, P. Tancred-Sheriff ve G. Burrell (Eds.), *Sexuality of organization*, (pp.1-29). London: SAGE.
- Chang, Y.E. (2013). The relation between mother's attitudes toward maternal employment and social competence of 36-month-olds: The roles of maternal psychological well-being and sensitivity. *Journal of Child and Family Studies*, 22, 987-999.
- Chodorow, N. (1978). *The Reproduction of mothering: Psychoanalysis and the sociology of gender*. Berkeley: University of California Press.
- Chodorow, N.J. (2000). Reflections on the reproduction of mothering-twenty years later. *Studies in Gender and Sexuality*, 1(4), 337-348.
- Choi, P., Henshaw, C., Baker, S. & Tree, J. (2005). Supermum, superwife, supereverything: Performing femininity in the transition to motherhood. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 23(2), 167-180.
- Cooke, L.Y., & Gash, V. (2010). Wives' part-time employment and marital stability in Great Britain, West Germany and The United States. *Sociology*, 44(6), 1091-1108.
- Costa, B.M., Walker A., Zinkiewicz L., Berman, H., Cartledge, A. & Nheng, S. (2012). The maternity journey in an organisational context: A case study. *The Australian and New Zealand Journal of Organisational Psychology*, 5, 43-49.
- Coşkun, B. & Çelikten, M. (2020). Öğretmenlik meslek etiği üzerine bir inceleme. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-OPUS*, 15(21), 686-710.

- Crowley, J.E. (2013). Perceiving and responding to maternal workplace discrimination in The United States. *Women's Studies International Forum*, 40, 192-202.
- Çeçe, Ö. & Yenil, K. (2012). Çalışan annelerin emzirme sürelerini etkileyen faktörler. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 1, 10-17.
- Demirçelik, Y., Örsdemir Hortu, H., Üzüml, Ö., Eliaçık, K. & Helvacı, M. (2021). Bir eğitim araştırma hastanesinde çalışan annelerin sosyal destek ve işyeri emzirme koşullarının emzirme süresine etkisi. *Forbes J Med*, 2 (1), 25-30.
- Demiriz, S. & Dinçer, Ç. (2000). Okul öncesi dönem çocuklarının öz bakım becerilerinin annelerinin çalışıp çalışmama durumlarına göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 58-65.
- Dillaway, H. & Pare, E. (2008). Locating mothers: How cultural debates about stay-at-home versus working mothers define women and home. *Journal of Family Issues*, 29(4), 437-464.
- Donath, O. (2015). Regretting motherhood: A sociopolitical analysis. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 40(2), 343-367.
- Duncan, S., Edwards, R., Reynolds, T. & Alldred, P. (2003). Motherhood, paid work and partnering: Values and theories. *Work, Employment and Society*, 17(2), 309-330.
- Eagly, A.H. & Steffen, V.J. (1984). Gender stereotypes stem from the distribution of women and men into social roles. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46, 735-754.
- Effinger, B.P. (2012). Women's employment in the institutional and cultural context *International Journal of Sociology and Social Policy*, 32(9/10), 530-543.
- Eisner, S.P. (2007). The mommy trek? Working women's choices. *Journal of Diversity Management*, 2(1), 1-15.
- Erdoğan, T. (2008). Nancy chodorow'un düşüncesinde toplumsal cinsiyet organizasyonunun merkezi unsuru olarak annelik. *Aile ve Toplum*, 4(14), 73-82.
- Fagan, C. & Norman, H. (2012). Trends and social divisions in maternal employment patterns following maternity leave in the UK. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 32(9/10), 544-560.
- Frost, N. & Holt, A. (2014). Mother, researcher, feminist, woman: Reflections on maternal status as a researcher identity. *Qualitative Research Journal*, 14(2), 90-102.
- Gatrell, C.J. (2014). Monstrous motherhood versus magical maternity: An exploration of conflicting attitudes to maternity within health discourses and organizational settings. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 33(7), 633-647.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. (C. Güzel, Çev). Ankara: Kırmızı Yayınları.
- Glauber, R. (2011). Women's work and working conditions: Are mothers compensated for lost wages? *Work and Occupations*, 20(10), 1-24.
- Greenhaus, J.H.& Beutell, N.J. (1985). Sources of conflict between work and family roles. *Academy of Management*, 10(1), 76-88.
- Gökdemirel, S., Bozkurt, G., Gökçay, G. & Bulut, A. (2008). Çalışan annelerin emzirme sürecinde yaşadıkları: Niteliksel bir çalışma. *Çocuk Dergisi*, 8 (4), 221-234.
- Güler, M. & Çapri, B. (2019). Grup rehberliği programının engelli çocuğa sahip çalışan annelerin mesleki tükenmişlik, işle bütünleşme ve eş tükenmişliği düzeyine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 28-46.
- Güngör, G. & Biernat, M. (2009). Gender bias or motherhood disadvantage? Judgments of blue collar mothers and fathers in the workplace. *Sex Roles*, 60, 232-246.
- Hagelskamp, C., Hughes, D., Yoshikawa, H.& Chaudry, A. (2011). Negotiating motherhood and work: A typology of role identity associations among low-income, urban women. *Community, Work & Family*, 14(3), 335-366.
- Hays, S. (1996). *The cultural contradictions of motherhood*, New Heaven, CT: Yale University Press.
- Hays, S. (2011). The mommy wars: Ambivalence, ideological work and the cultural contradictions of motherhood. In A. Skolnick ve J. Skolnick (Eds.), (pp.41-60). *Family in transition*. Boston: Pearson.
- Holness, L. (2004). Motherhood and spirituality: Faith reflections from the inside. *Agenda*, 18(61), 66-71.
- Jacques, H. AK, & Radtke, H.L. (2012). Constrained by Choice: Young women negotiate the discourses of marriage and motherhood. *Feminism & Psychology*, 22(4), 443-461.

- Jeremiah, E. (2006). Motherhood to mothering and beyond: Maternity in recent feminist thought. *Journal of the Association for Research on Mothering*, 8(1/2), 21-33.
- Kanji, S. (2011). What keeps mothers in full-time employment? *European Sociological Review*, 27(4), 509-525.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kassamali, N. & Rattani, S.A. (2014). Factors that affect attachment between the employed mother and the child, infancy to two years. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 159, 6-15.
- Kılıç, E. (2019). Evcimenlik kültüründen çalışan anneye: Annelik ideolojileri üzerine bir değerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (1), 17-36. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.595096>
- Kızıloğlu, E. (2021). Pandemi döneminde çalışan anne olmak: Metaforlar üzerinden bir değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 19, 34-48.
- Köroğlu, S.A. (2015). Literatür taraması üzerine notlar ve bir tarama tekniği. *GİDB/Dergi*, 1, 61-69.
- Laney, E.K., Carruthers, L., Hall, M.E.L. & Anderson, T. (2014). Expanding the self: Motherhood and identity development in faculty women. *Journal of Family Issues*, 20(10), 1-25.
- Looze, J. (2014). Young women's job mobility: The influence of motherhood status and education. *Journal of Marriage and Family*, 76, 693-709.
- Matthey, S. (2011). Assessing the experience of motherhood: The being a mother scale (BaM-13). *Journal of Affective Disorders*, 128, 142-152.
- McIntosh, B., McQuaid, R., Munro, A. & Dabir-Alai, P. (2012). Motherhood and its impact on career progression. *Gender in Management: An International Journal*, 27(5), 346-364.
- Meglich, P., Mihelic, K.K. & Zupan, N. (2016). The outcomes of perceived work-based support for mothers: A conceptual model. *Management*, 21, 21-50.
- Ökten, B. (2020). 10-14 yaş arası çocukların çalışan çalışmayan anneye bakışı (İstanbul örneği). *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 20 (49), 817-836. <https://doi.org/spcd.vi.631737>
- Parrott, H.M. (2014). Housework, children and women's wages across racial-ethnic groups. *Social Science Research*, 46, 72-84.
- Pas, B., Peters, P., Eisinga, R., Doorewaard, H. & Janssen, T.L. (2011). Explaining career motivation among female doctors in The Netherlands: The effects of children, views on motherhood and work-home cultures. *Work, Employment and Society*, 25(3), 487-505.
- Peterson, R.R. & Gerson, K. (1992). Determinants of responsibility for child care arrangements among dual-earner couples. *Journal of Marriage and the Family*, 54, 527-536.
- Phoenix, A. & Woollett, A. (1991). Introduction. In A. Le, A. Woollett ve E. Lloyd (Eds.) *Motherhood: meaning, practices and ideologies*. London: Sage Publications.
- Read, D.M.Y., Crockett, J. & Mason, R. (2012). "It was A horrible shock": The experience of motherhood and women's family size preferences. *Women's Studies International Forum*, 35, 12-21.
- Ridgeway, C.L. & Correll, S.J. (2004). Motherhood as a status characteristic. *Journal of Social Issues*, 60(4), 683-700.
- Rönka, A., Malinen, K., Sevon, E., Metsapelto, R.L. & May, V. (2017). Positive parenting and parenting stress among working mothers in Finland, The UK and The Netherlands: Do working time patterns matter? *Journal of Comparative Family Studies*, 48(2), 175-196.
- Sak, R., Şahin Sak, İ.T., Öneren Şendil, Ç. & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4 (1), 227-250.
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2012). *Research methods for business students*. UK: Pearson.
- Sayıl, M., Uçanok, Z., Güre, A. & Pungello, E.P. (2009). Çalışan ve ilk kez anne olan kadınların bebeklerinin bakımı ve işe geri dönme süreci: İleriye dönük çoklu etkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (64), 1-14.
- Seçer, Ş. (2010). *Çalışan anneler ve çalışan annelere yönelik ayrımcılık*. İzmir: Altın nokta Yayınevi.
- Sürgevil-Dalkılıç, O. (2015). Annelerin öykülerinden açığa çıkanlar: Annelik ve çalışan anneliğe yüklenen anlamlar, çalışma hayatından örnek olaylar, ihtiyaçlar ve beklentiler. In O. Sürgevil-Dalkılıç (Ed.), *Çalışan Anne: Kadın akademisyenlerin kaleminden çalışma yaşamında annelik* (pp.407-466). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tiyek, R. & Bayrak, A. (2020). Part-time çalışan anneler. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, 6 (23), 669-685.

- Tunç, E. (2019). Çalışan annelerin kişilik özellikleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkide çalışmaya ilişkin suçluluğun aracı rolü. *Turkish Studies Social Sciences*, 14 (6), 3493-3510. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39714>
- Utaş Akhan, L. & Batmaz, M. (2011). 0-6 yaş grubu çocuğu olan çalışan annelerin çocuk bakımı ile ilgili karşılaştıkları sorunların ve sorun çözme yaklaşımlarının incelenmesi. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg*, 19 (3), 161-167.
- Uttal, L. (1996). Custodial care, surrogate care and coordinated care: Employed mothers and the meaning of child care. *Gender and Society*, 10(3), 291-311.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zeybekoğlu Akbaş, Ö. & Dursun, C. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sürecinde özel alanına kamusal alanı sığdıran çalışan anneler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7 (5), 78-94.

Extended Abstract

The aim of this study is to evaluate the current situation by examining the research on working mothers in the international literature between 1992 and 2019. Employing a review article approach and literature review method, alongside document analysis as a qualitative technique, the study scrutinizes 51 articles from databases such as ScienceDirect, Ebsco, Emerald, and JSTOR. These articles, selected with keywords "motherhood" and "working mothers," are analyzed for authorship, publication year, journal, research method, and subject matter, and are chronologically tabulated. Findings indicate a peak in publications during 2011, 2012, and 2014, primarily in journals like the Journal of Marriage and Family, Gender & Society, and Women's Studies International Forum. Quantitative and qualitative methods were most common, underscoring the need for future studies to incorporate more mixed, experimental, and theoretical approaches. According to the results, the journals in which 51 articles were examined were published most frequently: Journal of Marriage and Family, Gender & Society, Women's Studies International Forum, International Journal of Sociology and Social Policy, Sociology, Social Science Research and Community, and Work & Family journals. It was found that the research methods most frequently used in the reviewed articles were the quantitative and qualitative methods. In this context, it is revealed that in future studies, it is necessary to focus on more mixed methods, experimental methods, and theoretical research. According to the results of the research, it was found that the examined articles vary in terms of research topics. The study has the potential to provide a basis for practical and theoretical future research in Turkey regarding working mothers. With the increase in women's participation in employment, working women are expected to have the necessary qualities of today's competitive business life (Ayyıldız-Ünnü, 2015: 238). In the patriarchal social structure, the responsibility of childcare and childbearing, which is attributed to women within the scope of gender roles, creates a disadvantage in terms of women's advancement and access to opportunities in working life. In addition to the motherhood characteristic of women in a biological sense, based on gender, leaving motherhood duties and responsibilities mostly to women causes postponement of motherhood to the elderly and causes various problems for working mothers (Giddens, 2012). Women want and need economic independence and want to be good mothers to their children. Since it will be difficult to change men's attitudes, problems can be solved with practices described as positive discrimination, such as more flexibility for working mothers at the workplace (Giddens, 2012: 258). Motherhood is explained in the context in which the act of motherhood is experienced. Although the practice and ideals change in socio-cultural and historical terms, the basic task remains the same for motherhood. This task involves doing the child-raising work logically and relationally (Arendell, 2000: 1192). In a theoretical framework, the topic of working mothers can be explained through social role theory within the scope of the working and motherhood roles of women. According to the social role theory of Eagly & Steffen (1984: 735), women are mostly addressed with stereotypes in relation to childcare, raising, and feeding. Women are seen as eligible for positions with lower status and less power and less eligible to participate in wage labor than men (Eagly & Steffen, 1984). Working mothers may also experience work-family conflicts with their female and maternal roles. In this context, according to Greenhaus & Beutell (1985: 77) work-family conflict theory, work-family conflict is a kind of inter-role conflict. According to the theory, the pressures arising from work and family life do not match with each other,

so working mothers experience a conflict between work and family life (Greenhaus & Beutell, 1985). Working mothers also try to comply with intense motherhood ideologies (good motherhood). According to Hays (1996), intensive motherhood expresses a completely child-oriented, special, emotional, and time-consuming concept. Within the scope of this ideology, the mother devotes herself to her child, putting her wishes and needs in the second plan, and becomes a good mother. (Beets et al., 1997; Pas et al., 2011: 490). Working motherhood as an alternative to intensive motherhood ideology started to become ideologically popular in the late 1970s and early 1980s and was considered a feminist ideal. It refers to the mother who works outside the home for 40 hours or more a week despite various difficulties and a woman who creates a career-focused image (for example, lawyer, doctor, CEO, or chief executive officer) (Dillaway & Pare, 2008: 444). As a result, it has emerged that more studies regarding working mothers are needed to be researched in Turkey. It is recommended that further studies focus on different issues regarding the experiences of working mothers (for example, discrimination experiences of working mothers) and enrich the literature by using different research methods (e.g., mixed methods).